

Foto: Peter Chvostek, archív DUK

Po čom deti túžia

Moja mama odjakživa hovorí, že deti by mali mať rovnakú štartovaciu čiaru. Ako malá som nechápala, čo tým myslí, až ako plynie čas, začínam tým slovám rozumieť. Rovnaká štartovacia čiara neznamená, aby všetky deti žili a vyrastali v prepychu, čas trávili na exotických dovolenkách, či na najnovšom iPhone. Stačí, keď ten čas budú tráviť spolu. S rodičmi, s kamarátmi, na prechádzkach, na výletoch, pri spoznáva-

ni lesa, hôr, našej krajiny či sveta. Alebo, aby im bolo, tak ako nám teraz, umožnené navštevovať DUK.

Čas prázdnin, hier, „ničnerobenia“ sa pomaly končí. Už o tri týždne nás čaká nástup do školy. Opäť budeme o niečo starší, skúsenejší a vyspelejší. Skúsme túto získanú skúsenosť, vedomosť, našu zručnosť a získanú empatiu premietnuť do pekného správania sa k spolužiakom a spolužiačkám. Nezabúdajme tiež na mladších

Príhovor

a zraniteľnejších. Reč je o detskej šikane, najmä na školách, avšak agresívnej-

šou sa stáva tzv. kyberšikana. Každý z nás sa môže stať obeťou tejto novodobej formy násilia. Internet sa stal miestom pre zábavu, prácu, udržiavanie vzťahov, oddych, vzdelávanie, nákupy. Je to náš virtuálny domov. Internet však so sebou prináša aj množstvo nástrah, na ktoré sa musíme v oblasti kyberbezpečnosti riadne pripraviť. Preto buď zodpovedný. Na internete nerob nič, čo by si nerobil v bežnom živote. Mysli na ostatných.

Ester E. Lörincová

Foto: archív E. E. L.

Prečo budú vlaky lietať? / 4-dňový pobyt na Planinke / Aké to je vcítiť sa do iných? / Môžeme sny ovládať? Áno, ak vieme ako na ne / Viete, čo je to tzv. spánková paralýza? / Majstrovstvá sveta v rýchlostnej kanoistike

Prednáška

Foto: internet

Prečo musíme chrániť prírodu?

Prof. RNDr. Lúbia Lacinová, DrSc. absolvovala štúdium fyziky na Matematicko-fyzikálnej fakulte Univerzity Komenského. Titul Ph.D. získala na Slovenskej akadémii vied v odbore Biofyzika a hodnosť Dr.Sc. v odbore Fyziológia živočíchov. Venuje sa biofyzike prenosu signálov v bunkách a medzi bunkami. Vedecky pôsobila na Pennsylvánskej univerzite vo Filadelfii, PA, Technickej univerzite v Mníchove a aj na Rochesterskej univerzite v Rochestri, NY. Dnes je vedeckou pracovníčkou Ústavu molekulárnej fyziológie a genetiky Centra biovied, v.v.i., Slovenskej akadémie vied, ako aj členkou redakčnej rady spoločensko-ekologického časopisu *Sedmá generácia*.

-red-

Aké to je vcítiť sa do iných?

V utorok (09. 08.2022) mali študenti a študentky DUK možnosť zúčastniť sa dramatického workshopu s názvom *Snečný deň*.

Pomocou fantázie sa dostali do sveta budúcnosti na planéte Venuša a postupne zisťo-

Prečo budú vlaky lietať?

Našu v poradí piatu prednášku s názvom *Prečo budú vlaky lietať?* odprezentoval prof. RNDr. Peter Samuely DrSc. s pomocou jeho asistenta RNDr. Jozefa Kačmarčíka Phd. Na prednáške nám spoločne predstavili kvantový jav supravodivosť, ktorý je kľúčom k lietajúcim vlakom. Tento jav sa však dá spozorovať len pri veľmi nízkych teplotách (najviac $-194\text{ }^{\circ}\text{C}$). Pri supravodivosti materiály odpudzujú magnetické pole. Ak by sme taký supravodič položili na magnet, bude vyzerať, že lieta. Toto sme si pozreli aj my, keď asistent prof. Samuelyho ochladzoval supravodič tekutým dusíkom. Potom sme na malej magnetickej dráhe vypustili supravodič a videli

Foto: Peter Chvoštek

sme na vlastné oči ako lieta. Bola to pre mňa príjemná skúsenosť.

Hana Halamová

Zákutia DPD

Pondelok (08. 08. 2022) som sa zúčastnil workshopu v DPD. Direct Parcel Distribution, v preklade priama donáška balíkov, je nemecká spoločnosť so sídlom vo Francúzsku, ktorá sa zaoberá dodávkou balíkov. Na Slovensku sa zaoberá výhradne cestnou donáškou. Náš workshop sa začal v zasaďačke, v ktorej nám povedali niečo z pozadia DPD. Hlavné depá DPD sú dve: v Bratislave, v ktorom sme aj boli, a v Dolnom Hričove. Dokopy je na Slovensku osemnásť dep. Ďalej nasledovala prehliadka samotného bratislavského depa. Previedli nás, ukázali nám, kde ráno trávia čas kuriéri a ku-

Foto: Peter Chvoštek

riérky. Povedali nám aj to ako to funguje na letisku. Na páse sa do kruhu posúvajú balíčky, z ktorého si ho každý kuriér naloží do auta. V inej časti sa balíčky vykladajú na dva pásy. Na ten pomalý sa vykladajú rolety alebo kruhové objednávky. Na ten rýchlejší sa, naopak, ukladajú klasické balíčky. Zaujímavé je, že najprv idú balíčky pomaly a potom sa pás zrýchli až na rýchlosť 10 kilometrov

za hodinu. Potom v tej rýchlosti prejdú skenerom, ktorý každý balík oskenuje zo všetkých strán (okrem spodku), odmeria dĺžku, šírku a výšku, a ešte k tomu ho odváži a povie výstupkom na ďalšom páse, do ktorého kamióna ho má odoslať. Na konci nám ukázali aj nízkoemisné autá, ktoré jazdia zatiaľ len po Bratislave. A to je všetko. Workshop sa mi veľmi páčil.

Matej Ivan

4-dňový pobyt na Planinke

Ide o jedinú viacdňovú aktivitu Detskej Univerzity Komenského. Študenti a študentky sa

odvezú autobusom do rekreačného zariadenia Planinka. Toto zariadenie sa nachádza v lese neďaleko Trnavy. Majú tam zaujímavý program ako napríklad nočná hra, výlet na Katarínku, hranie rôznych hier, alebo hľadanie skrytého pokladu. Jednotliví študenti a študentky sú rozdelené do troch tímov a každý tím mal vlastného animátora. Každá aktivita bola bodovaná a tím s najväčším počtom bodov na konci pobytu vyhral. Celý tábor sa zakončil večerným tancovaním a mohlo sa ísť spokojne naspäť domov.

Adela Marková

Foto: archív DUK

nilo tomu, aby bola denne vystavovaná šikane. Bola iná od ostatných a jej spolužiakom to jednoducho vadilo.

Študenti a študentky zistili, aké je to byť osočovaný a necítiť sa prijatý do kolektívu, ale aj pozíciu, keď oni boli spolužiakmi Margo, ktorá bo-

la tichá a nechcela prijať pomoc.

Nebolo to ako ostatné kurzy, v ktorých vám iba rozprávajú, že šikana je zlá, ale tento bol výnimočný. Vžili sme sa do ľudí a vedeli ako sa asi takí ľudia cítia. Vrelo odporúčam.

Salome Bočková

Môžeme sny ovládať? Áno, ak vieme ako na ne

O tzv. lucidnom snívaní (alebo snívaní pri vedomí) si už možno niečo počul. Je to druh sna, pri ktorom si uvedomíš, že sníváš, a že všetko okolo teba je iba výtvor tvojho vlastného podvedomia.

Veľa ľudí nezažije tento typ sna, pretože počas snívania si neuvedomujú nereálnosť snu. Avšak, ak si už vo sne uvedomíš, že sníváš, dostaneš jednu ohromnú možnosť. To znamená, že vieš prispôbovať svoj sen ako len chceš. Možností je totiž neobmedzene veľa – môžeš lietať, dýchať pod vodou, objavovať rôznorodé galaxie, byť niekým / niečím iným, atď.

Vďaka tomuto vedomému snívaniu sa vieš zbaviť nočných mŕ – jednoducho všetky príšery odstrániš. Ak chceš tento druh snívania vyskúšať, treba, aby si

si tak desaťkrát počas dňa overil realitu (napríklad si niečo prečítaj – pri spaní máme vypnutú časť mozgu, ktorá zabezpečuje túto činnosť), a ak to budeš

robiť pravidelne, tvoj mozog si vybuduje špecifický zvyk, ktorý sa preniesie aj do samotného sna.

Prajem ti príjemné snívanie!

Salome Bočková

Foto: internet

Viete, čo je to tzv. spánková paralýza?

Spánková paralýza je veľmi špecifický stav. Tvoje telo je síce paralyzované, ale

tvoj mozog bdie – je zobudený. Ľudský mozog má totiž schopnosť paralyzovať

Foto: internet

telo počas spánku, aby si samovoľne neublížilo. Lenže občas nastane chyba a tvoj mozog sa zobudí skôr ako samotné telo. To zostáva aj naďalej paralyzované. Práve vtedy ľudia zažívajú veľmi nepríjemný stav, ktorý bližšie poznáme pod pojmom spánková paralýza. Človek máva desivé zvukové, zrakové, ale i hmatové halucinácie. Zvukové halucinácie môžu byť napríklad vŕzganie parkiet / dverí, pískanie, kroky alebo bzučanie. Zrakové sú siluety

postáv / zvierat / príšer, a pri hmatových halucináciach môžete mať pocit, že sa vás niekto dotýka, dusí, alebo škriabe.

Počas prebiehajúcej spánkovej paralýzy sa cítite absolútne bezmocne a vystrašene, avšak nezúfajte. Podľa vedeckých výskumov zažilo spánkovú paralýzu približne okolo 50 % obyvateľstva aspoň raz za svoj život. Ak trápi aj vás, nebojte sa o nej hovoriť.

Kristína Toporová

Hrôzy holokaustu

Dej staršieho, ale nie nemeckej dôležitého filmu *Chlapec v pruhovanom pyžame* (v réžii Marka Hermana) sa odohráva v nacistickom Nemecku. Jeden osemročný chlapec, volal sa Bruno, mal otca, ktorý bol v službách samotného vodcu – Adolfa Hitlera. Jedného dňa sa táto rodina odsťahovala do okupovaného Poľska. Keď malý Bruno objavoval novú krajinu, našiel železné mreže a na ich druhej strane chlapca menom Shmuel. On bol oblečený v pruhovanom pyžame. Spolu so svojim otcom boli uväznení v koncentračnom tábore Auschwitz-Birkenau v Osvienčime. Chlapci sa napokon rýchlo

skamarátili. Shmuel však chcel nájsť svojho otca. Tak sa jeho nový priateľ Bruno tiež obliekol do rovnakého pyžama ako mal Shmuel, aby spoločne mohli ísť do domu, kde Shmuel spal. Chceli sa presvedčiť,

či ho tam nenájdu. Ale zrazu prišli vojaci. Zobrali chlapcov s ostatnými do budovy, kde sa mali vyzliecť a následne ich strčili do uzavretej plynovej komory. Ak neviete, čo to je, tak je to komora, do ktorej vo-

jaci silou naphčávali ľudí, pridali špeciálne granule, ktoré sa rozpustili na plyn, a tí ľudia zomreli na udusenie sa touto hroznou látkou. Pointou je to, že sa na konci dostali k otcovi Shmuela. On pracoval v peci, kde pálili tie telá, ktoré vytiahli z komory. A to je koniec filmu. Film je podľa mňa veľmi depresívny a smutný, ale taká bola vtedy doba pre nenávidených Židov. Preto nezabúdajte, aj takéto zverstvá sa diali.

Predstavte si, aké hrôzostrašné nočné mory museli zažívať ľudia uväznení v koncentračných táboroch, ale i to, aké emocionálne jazvy im museli zostať aj po ich vyslobodení.

Matej Ivan

Foto: internet

Majstrovstvá sveta v rýchlostnej kanoistike

Tohtoročné majstrovstvá sveta v rýchlostnej kanoistike sa konali v kanadskom Halifaxe. Najväčšie nádeje z našej výpravy sa kládli na štvorkajak v zložení Samuel Baláž, Denis Myšák, Csaba Zalka a Adam Botek. V disciplíne K4

mužov na 500 metrov obsadili štvrté miesto, čo bohužiaľ znamenalo, že neobhájili vynikajúce druhé (strieborné) miesto z minuloročného šampionátu. V neolympijskej disciplíne K2 mužov na 1 000 metrov skončil náš kajak v zložení

Samuel Baláž a Denis Myšák na peknom piatom mieste. A v disciplíne K2 mužov na 500 metrov, ktorú môžeme nájsť aj v olympijskom programe, skončili naši kajakári Erik Vlček a Adam Botek na tiež úctyhodnom deviatom mieste.

Dominik Daniel Machel

Stručná história netradičného športu – kriketu

Vedeli ste, že aj kriket (angl. cricket) sa zaraďuje k športom? Je známe, že kriket vznikol ako jednoduchá detská hra v anglických juhovýchodných grófstvach, niekedy počas obdobia stredoveku. Až v 18. a 19. storočí prešiel tento netradičný šport s pálkou a loptičkou výrazným vývojom. Stal sa z neho obľúbený

šport v Anglicku. Dokonca sa posledné dve desaťročia pred 1. svetovou vojnou nazývali ako „Zlatý vek kriketu“. Bola to doba veľkých hráčov a nezabudnuteľných zápasov. Na Slovensko sa kriket dostal až v roku 2000 založením Slovenského kriketového klubu v Hájskom.

-red-

HLAVNÍ PARTNERI DUK

Metrostav Slovakia a.s.

SIEMENS

SIEMENS
Healthineers

PARTNER DUK ONLINE

DATALAN

SPOLUORGANIZÁTORI WORKSHOPOV DUK

ORGANIZÁTORI DUK

Reklamná agentúra

Najlepšie domáce potraviny

Nadačný fond Slovenských elektrární v Nodácií Porúls

ZRIAĐOVATEĽ DIVADLA ARÉNA

PROJEKT FINANČNE PODPORILO

MEDIÁLNI PARTNERI DUK

Vydáva: Zdrúženie Maxa Reinhardta, Čajakova 1, 811 05 Bratislava. **Editori:** Dominika Horváthová, Adam Nagy, Michal Onduš.

Redakcia: Matej Ivan, Kristína Toporová, Hanka Halamová, Salome Bočayová, Ester Lörcincová, Emma Šprochová, Dominik Daniel Machel.

Grafická úprava: Commercium s.r.o.